

Kuntalaisaloite/Pintamon Pirunköngäs matkailukäyttöön

761/11.05.02/2019

KH 14.01.2020 § 5

Heino Ruuskanen ja Marko Koivula ovat toimittaneet 26.4.2019 kaupungille kuntalaisaloitteen. Allekirjoittajia on 229.

Aloitteen sisältö:

Pikku-Taivalkoski eli toiselta nimeltään Pirunköngäs oli vapaana virratessaan yli 30-metrinen vesiputous Pudasjärvellä. Putous sijaitsi Pintamo-järvestä lähtevässä Pintamo-ojassa n. 2 kilometrin päässä järvestä, missä se pauhasi alas jyrkkää, metsäistä kalliorinnettä. Menneinä vuosikymmeninä putouksen ohi uitettiin myös tukkeja.

Vesivoimalle Pirunköngäs padottiin 1950-luvulla Koillis-Pohjan Sähkö Oy:n toimesta. Vahvistamattomien lähteiden mukaan kosken valjastaminen tapahtui rakentamalla ensin vuonna 1954 säännöstelypato järven rantaan Pintamo-ojan suulle, ja myöhemmin toinen putouksen niskalle. Putkivoimalaitos valmistui vuonna 1955, ja samanaikaisesti aloitettiin myös Pintamo-järven aktiivinen säännöstely. Teholtaan nykyinen voimalaitos on vain 0.5 MW, eli kyse on jälleen minivesivoimalasta.

Vaikka putous onkin nykyään kuivana suurimman osan vuodesta, on sähköyhtiö (nyk. Koskienergia Oy) avannut sen muutaman kerran ns. Pintamopäivien yhteydessä osallisten iloksi.

Me tämän kuntalaisaloitteen allekirjoittaneet haluamme, että putous palautetaan normaaliin tilaan vuosittain kesällä vähintään kuukauden ajaksi, jolloin saadaan paljon matkailijoita tutustumaan pitkään valjastettuna olevaan putoukseen ja samalla voidaan elvyttää vanhaa perintötietoutta tekemällä alueelle vaelluspolku ja useita infotauluja, joissa kerrotaan putouksen merkityksestä Pintamon asukkaille. Liitän tähän yhden esimerkin

Eino Jokisen kirjassa "Miksi insinööri viilettää" on putouksesta esimerkiksi kerrottu seuraava, todeksi esitetty tarina:

"Aikanaan vainovuosina kylään oli tulossa vihovenäläisten ryhmä. Kylän väki oli ehtinyt paeta piilopirteilleen. Vain eräs nuori poika oli jäänyt kylään. Kun venäläiset tulivat ja totesivat kylän tyhjäksi, he kiinni saamaltaan pojalta vaativat tietoa, missä kylän väki on. Poika sanoi tietävänsä, missä väki oli, ja lupasi viedä ryssät veneellä piilopaikalle.

Hän ohjasi veneen Pintamojokea myöten alaspäin, ja kun lähestyttiin Taivalkoskea, poika käski vihollisten kumartua alas, että hän näkisi ohjata veneen koskessa. Näin tapahtuikin, mutta juuri kun vene pääsi kosken niskalle ja lähti luisumaan alaspäin, poika hyppäsi veneestä maihin. Vene lähti huimaa vauhtia koskea alas ja murskaantui miehineen pävineen. Näin kylä pelastui pojan nokkeluuden ansiosta."

Me allekirjoittaneet esitämme, että kaupunki aloittaa yhteistyöneuvottelut Koskienergian kanssa ja selvittää putouksen avaamista ja sen

kustannuksia. Alueelle voidaan rakentaa laavu ja liikuntarajoitteisia varten pari tarkkailutasannetta pyörätuolilla kulkemista varten. Alueen käyttö kasvaisi huomattavasti ja kaupungin imago luonnostaan tunnettuna hirsipääkaupunkina edelleen vahvistuu. Luontopolku vahvistaa olemassa olevaa ”kannon nousu”- reittiä ja samalla kun haetaan tähän ulkopuolista rahoitusta, huolehditaan myös että ”kannon nousu” – reitti kunnostetaan uudelleen.

Aloitteen käsittely:

Pintamojärven kehittämisen seurantaryhmän kokouksessa on käsitelty aloitetta 02.10.2019

- Seurantaryhmällä ei ole kantaa kuntalaisaloitteeseen.

Tapio Ollila, Koskienergia Koskivoima Oy, Pintamojärven kehittämisen seurantaryhmän jäsen, esitti että aloitteeseen liittyvä kannanottoopyyntö lähetetään suoraan Koskienergia Koskivoima Oy:n toimitusjohtajalle.

Koskienergia Koskivoima Oy:n toimitusjohtajan Hannu Ruotsalaisen vastaus 13.11.2019:

”Koskienergia Koskivoima Oy ei kannata kansalaisaloitetta. Kustannusarviointia emme näe tarpeelliseksi.

Emme avaa ohijuoksutusta kesäisin, muuten kuin voimalaitostoiminnan tarpeista.

Toimimme voimassa olevien lupaehtojen mukaisesti, joista pidämme kiinni. Myöskään padon lähinaapuri ei kannata kansalaisaloitetta, jonka seurauksena heidän ”takapihallaan” lisääntyisi ihmisten liikkuminen.

Pintamon voimalaitos tuottaa uusitutuvaa säätösähköä. Haluamme osaltamme vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tuottamalla fossiilivapaata energiaa. Vaikka Suomen päästöt ovat maailman mittaluokassa hyvin pienet, on Suomen tavoite kovin kunnianhimoinen. Tämä huomioiden ei uusiutuvaa energiaa tule poistaa yhtään käytöstä.”

Aloitteen käsittelyn aikana on käynyt selväksi, että Pintamon pienvesivoimalan toimijalla Koskienergia Koskivoima Oy:llä ei ole halukkuutta avata keskustelua toiminnan lopettamisesta ja energiantuotannon alas ajamisesta. Koska kyseessä on yksityisen elinkeinonharjoittajan lupien ja lakien mukainen liiketoiminta, ei Pudasjärven kaupungilla ole toimintaan mahdollisuutta puuttua. Tästä syystä aloitteen perusteella ei ole syytä enempiin toimenpiteisiin.

Asiaa on valmistellut yhdyskuntatekniikan päällikkö Pekka Pitkänen, 0504441044

Kaupunginjohtajan esitys:

Aloitteen käsittelyn aikana on käynyt selväksi, että Pintamon pienvesivoimalan toimijalla Koskienergia Koskivoima Oy:llä ei ole halukkuutta avata keskustelua luvanmukaisen liiketoimintansa alas ajamisesta. Kaupunginhallitus toteaa, että aloite ei johda enempiin

toimenpiteisiin ja että aloite voidaan katsoa loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.